

Arbeidsinnvandringen fra Øst-Europa

Agrare & rurale perspektiver

Norsk senter for bygdeforskning

Johan Fredrik Rye

Bygdeforsknings prosjekt

- Forskningsrådsfinansiert: 2005-2008
- Eksplorativ undersøkelse innen landbruket
- Kvantitative & kvalitative data
 - Landsdekkende survey
 - Dybdestudier i tre kommuner
 - Både arbeidsgivere, arbeidstakere og andre aktører

'Trender i norsk landbruk 2006'

- 2005: 22 000 arbeidsinnvandrere
- 14 prosent av alle gårdsbruk anvendte utenlandsk arbeidskraft forrige år (2005)
- Totalt 4800 årsverk - 8 prosent av den samlede arbeidsinnsatsen i landbruket - konsentrasjon innen grøntsektoren
- 23 prosent planlegger å bruke arbeidsinnvandrere i årene som kommer
- Gjennomsnittlig størrelse på arbeidsstokken: 3 arbeidsinnvandrere; sesongarbeid: 2,4 måneder i Norge

Den *agrare* dimensjonen

- Landbruk annerledes enn andre næringer?
 - Lange tradisjoner (Kvoteprogram på 1990-tallet)
 - Ufaglært sesongarbeid
 - 'Tett' sosio-kulturell kontekst
 - 'Hvitt men dårlig' (jf. Fafo/Polonia/Oslo)
 - Kjønn: Feminisering av landbruket?

'Dual labour markets'? (Piore m.fl.)

- Utvikling mot et A-lag og B-lag?
 - Etnisitet som strukturerende prinsipp?
- Sosial deklassering av yrkesposisjoner:
 - Jordbærplukking – attraktivt for norske ungdommer?
- Lav grad fagorganisering
 - Landbruket: Så godt som ingen fagorganiserte
 - Oslo-regionen: 10 prosent (Fafo)

Interviewer: Do you receive overtime pay?

'Vladmir': No, it doesn't work that way for me. This is only for you, Norwegians! [...]

Interviewer: Do you receive extra pay for weekend work?

'Vladmir': Funny question!

Den *rurale* dimensjonen

- Norsk innvandringsdebatt har tradisjonelt vært en *storby*-debatt, til dels en ren Oslo-debatt
- Nå kommer innvandringsdebatten også til bygdene
 - Nye betingelser for bygdenæringene
 - Landbrukets legitimitet
 - Nye bygdefolk
 - Nye konflikter

A-magasinet (13.07.2007)

Før klokken har passert fem, svetter både leger, direktører, ingeniører, rektorer og tannleger i jordbærråkeren. I fjor var det endatil en kirurg her. Mange tjener langt mer på å pelle bær enn på høystatusjobbene i hjemlandet.

- Åtte ganger mer, faktisk, sier Osypchuk Mykola (26) før han jogger av gårde med en tom kasse under armen. I Ukraina jobber han som ingeniør.

- Fire ganger så mye, smiler Sesaza Anaolie (33) blidt. Han er rektor på en større privatskole i Ukraina.

Videre forskning...

- Nyetablering av sekundære arbeidsmarkeder: Arbeidsinnvandring i landbruket. (Søkelys på arbeidslivet)
- Negotiating Wage. Eastern European Migrant Farm Workers in Norwegian Agriculture.
- Lønn som fortjent? Bønders vurderinger av 'rettferdige' lønnspraksiser
- Rural migration and rural 'others': Experiences of the 'new' agricultural labour force from Eastern Europe.
- Mobile Livelihoods. Social practices of Polish farm labour migrants in Norway